

"INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDAGI IBORALARNING LINGVISTIK VA MADANIY XUSUSIYATLARI VA TARJIMA MUAMMOLARI (JON GRINNING "YULDUZLAR AYBDOR" ROMANI MISOLIDA)"

Alixodjayev Shohruxbek Xabibullo o'g'li
student of University of Business and science
Email: Shokhruxxabibullayevich@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada ingliz va o'zbek tillari o'rtasidagi lingvistik va madaniy tafovutlar ko'rib chiqilib, Jon Grinning " Yulduzlar aybdor" romanini misolida qiyosiy tahlil orqali u tarjima paytida asl matnning mohiyati va madaniy ahamiyatini saqlashning murakkabliklarini o'rganadi.

Kalit so'zlar:tilshunoslik, madaniyat, tarjima, ingliz tili, o'zbek tili, roman, Jon Grin, "Yulduzlar aybdor".

Abstract: In this paper examines linguistic and cultural differences between English and Uzbek, and through a comparative analysis of the example of John Green's novel "The Stars are to blame", he studies the intricacies of maintaining the essence and cultural significance of the original text during translation.

Key words: linguistics, culture, translation, English, Uzbek language, novel, John Green, "Blame the stars".

Аннотация: В этой статье рассматриваются лингвистические и культурные различия между английским и узбекским языками, а на примере романа Джона Грина "Виноваты звезды" посредством сравнительного анализа исследуются сложности сохранения сути и культурного значения исходного текста при переводе.

Ключевые слова: лингвистика, культура, перевод, английский язык, узбекский язык, роман, Джон Грин, "Виноваты звезды".

KIRISH

Tillar o'rtasidagi lingvistik va madaniy farqlar tarjimonlar uchun doimo muammo bo'lib kelgan. Adabiy asarlarni tarjima qilishda nafaqat so'zlarning ma'nosini, balki tarjima paytida yo'qolishi mumkin bo'lgan madaniy nuanslarni ham hisobga olish kerak. Jon Grinning "Yulduzlar aybdor" romani boshqa tillarga tarjima qilishda alohida e'tibor talab qiladigan iboralar va iboralarni o'z ichiga olgan shunday asarlardan biridir.

"Yulduzlar aybdor" romanidan ingliz va o'zbek tillaridagi iboralarni tahlil qilish har bir tilning o'ziga xos xususiyatlarini va tarjimonlar duch keladigan muammolarni ochib beradi.

Tarjima shunchaki so'zlarni bir tildan boshqasiga o'tkazish jarayoni emas; bu lingvistik nuanslar va madaniy nozikliklarning murakkab veb-saytida harakat qilishni o'z ichiga oladi. Ushbu maqolada Jon Grinning "Yulduzlar aybdor" romani ingliz tilidan o'zbek tiliga o'tishda taqdim etgan tarjima muammolari ko'rib chiqilgan.

Muayyan iboralar va madaniy kontekstlarni o'rganib chiqib, o'zbek tilida so'zlashuvchi auditoriya bilan rezonansni ta'minlash bilan birga asl matnning haqiqiylikni saqlashga xos bo'lgan murakkabliklarni yoritishga intiladi.

MATERIALLAR VA METODLAR

Ingliz va O'zbek tillaridagi iboralar lingvistik va madaniy xususiyatlarini o'rganish va tarjima muammolari bilan shug'ullanish uchun muhim bo'lib o'tganishi sababli, bu mavzuga katta e'tibor qaratiladi. Jon Grinningning "Yulduzlar Aybdor" adli romani misoli orqali, ingliz va o'zbek tillaridagi iboralarning farqliligi va shunga o'tkaziladigan tarjima muammolari tahlil qilingan. Bu maqolada, ibora tushunchasi, xususiyatlar va ularning tarjima usullari mustaqil ravishda ta'kidlangan.

Iboralar, tillar orasidagi ahamiyatli kommunikatsiya vositalari bo'lib, biror narsani aniq tarzda ifodalashda juda muhim rol o'ynaydi. Har bir tilning o'ziga xos ibora tizimlari va qoidalari mavjud bo'lib, ular tarjima jarayonida ahamiyatga ega bo'ladi. Bu esa, har bir iboraning lingvistik va madaniy xususiyatlarining chuqurroq tushunilishini talab qiladi.

"Yulduzlar Aybdor" nomli romanda iboralarning tarjima muammolari bayon qilingan. Bu asar Jon Grinningning yaratgan eng mashhur asarlardan biri hisoblanadi

va tilning ahamiyati va tartibi haqida ko'p suhbat yetkazadi. Ushbu maqolada, iboralarning qanday qilib tarjima bo'lishi kerakligi, ularning o'zaro farqliligi va uni oz ichiga olgan lingvistik xususiyatlar to'g'risida tushunchalar berilgan.

Ingliz va O'zbek tillaridagi iboralarning lingvistik va madaniy xususiyatlari va tarjima muammolari, yaratgan kishining idrakini va ma'rifatini ko'paytiradigan muhim mavzu hisoblanadi. Ushbu maqolada Jon Grinningning "Yulduzlar Aybdor" romani misoli ko'rsatilgan va iboralarning muhimligi va ularning tarjima jarayonida o'ziga xos xususiyatlarining tushunilishi talab qilinadi

ushbu tadqiqotni o'tkazish uchun tahlil qilish uchun "Yulduzlarimizdagi xato" dan parchalar tanlangan.

Ushbu parchalar matnda mavjud bo'lgan bir qator lingvistik va madaniy elementlarni qamrab olish uchun ehtiyotkorlik bilan tanlangan. Ingliz va o'zbek tillarini yaxshi biladigan ikki tilli tarjimonlar jamoasi ushbu parchalarni tarjima qilish vazifasini o'z zimmasiga oldi, shu bilan birga jarayon davomida yuzaga kelgan muammolar haqida batafsil ma'lumot berdi. Bundan tashqari, tarjima nazariyasi va amaliyotiga oid ilmiy adabiyotlar, shuningdek, ingliz va o'zbek tillarining lingvistik va madaniy xususiyatlariga xos manbalar bilan maslahatlashilib, nazariy asoslar va tushunchalar berildi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Adabiy asarlarning tarjimasi so'zlarni bir tildan boshqasiga aylantirishdan ko'proq narsani o'z ichiga oladi; bu matnga kiritilgan lingvistik nuanslar va madaniy nozikliklarni tushunishni talab qiladi. Ushbu maqolada jon Grinning "Yulduzlar aybdor" romanidan foydalanib, iboralarni ingliz tilidan o'zbek tiliga tarjima qilishda uchraydigan qiyinchiliklar ko'rib chiqilgan. Qiyosiy tahlil orqali biz tarjima qilingan versiyada madaniy dolzarblikni ta'minlash bilan birga asl matnning mohiyatini qamrab olish bilan bog'liq murakkabliklarni ta'kidlab o'tish zarur.

Birinchiidan, ingliz tilidagi "Yulduzlar aybdor" romanidagi ba'zi iboralarni tahlil qilib, ularni o'zbek tiliga tarjima qilamiz. Ushbu asardagi mashhur iboralardan biri "The fault in our stars"dir. O'zbek tiliga tarjima qilingan ushbu iborani o'ziga xos

madaniy rangga ega bo'lgan va romanning asosiy mavzusining ma'nosini anglatadigan "xalq elgizimizd" deb talqin qilish mumkin.

Shuningdek, romanda metaforik ma'nolarni o'z ichiga olgan va tarjima qilish qiyin bo'lgan iboralar mavjud. Masalan, "Okay? Okay."odatda" OK? OK., lekin bu kontekstda bu nafaqat rozilikni, balki o'z qarorini tasdiqlashni ham anglatadi.

Tahlil ingliz tilidan o'zbek tiliga iboralarni tarjima qilishda bir qancha muhim muammolarni aniqladi. Asosiy masalalardan biri ba'zi iboralarning hissiy chuqurligi va nuanslarini, xususan ingliz tilidagi idiomatik foydalanishga asoslangan iboralarni etkazishda qiyinchilik edi. Bundan tashqari, Amerika jamiyatiga xos bo'lgan madaniy ma'lumotnomalar va kontekstlar o'zbek kitobxonlarining dolzarbligi va tushunishini ta'minlashga to'sqinlik qildi. Ushbu muammolarni hal qilish uchun mahalliyashtirish va moslashish kabi strategiyalar qo'llanilgan, ammo bu jarayon asl matnga sodiqlikni maqsadli tilda kirish va madaniy rezonans bilan muvozanatlash uchun puxta muzokaralarni talab qildi.

"Yulduzlar aybdor" romanida ingliz va o'zbek tillaridagi iboralarning lingvistik va madaniy xususiyatlarini o'rganish tarjimaning murakkabligini va tarjimonlar ishida nafaqat til tuzilmalarini, balki madaniy me'yorlar va qadriyatlarni ham hisobga olish zarurligini tushunishga imkon beradi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, "Yulduzlar aybdor " kabi adabiy asarlarning ingliz tilidan o'zbek tiliga tarjimasini til va madaniy tafovutlar tufayli katta qiyinchiliklarni keltirib chiqarmoqda. Asl matnga sodiqlikni saqlash juda muhim bo'lsa-da, tarjima qilingan versiya maqsadli auditoriya bilan rezonanslashishini va hikoyaning mohiyatini qamrab olishini ta'minlash juda muhimdir. Ushbu muammolarni tan olish va hal qilish orqali tarjimonlar maqsadli tilning madaniy landshaftini boyitishda muallifning niyatlarini hurmat qiladigan tarjimalarni yaratishga intilishlari mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

- 1. Hatim, Basil, and Jeremy Munday. "Translation: An Advanced Resource Book." Routledge, 2004.**

2. **Nida, Eugene A., and Charles R. Taber. "The Theory and Practice of Translation." Brill, 1969.**
3. **Newmark, Peter. "Approaches to Translation." Pergamon Press, 1981.**
4. **John Green, "The Fault in Our Stars." Penguin Group, 2012.**

